

Fredagsintervjun, 19 februari 2018:

Eva Hamilton, ordförande Film&TV-producenterna

I över 40 år har hon arbetat inom svenska medier. Från början som journalist på bland annat Svenska Dagbladet och Aftonbladet, sedan som reporter och korrespondent hos SVT innan hon 2006 tog över som vd för public service-organet, en position hon satt på i åtta år. Och förra våren tog hon över efter Björn Rosengren som ordförande för Film&TV-Producenterna. Ett minst sagt spännande yrkesliv som inte alls är över ännu. Veckans fredagsintervju gör vi med Eva Hamilton.

Men innan vi landar i samtiden gör vi några nedstamp. 1993-1996 blev Hamilton korrespondent för Rapport i Bryssel. Sverige skulle folkomrösta om medlemskap i EU. Alla redaktioner rustade för det nya, liksom regeringen.

- Det blev övertydligt hur långt bort i utkan- ten av Europa Sverige låg, utan erfarenhet av att ha deltagit i de två världskrigen och med en säregen blandning av självgodhet och mindervärdighetskomplex. Vi ville vara med- men ändå inte. Mina roligaste år som journalist.

2006-2014: Det första stora valet – att tacka ja till jobbet som vd för SVT:

- Tanken var länge otänkbar. Jag hade ju utifrån min roll som chef för nyheterna och senare fiktion på nära håll sett hur utsatt jobbet var. Ändå tackade jag ja till att bli vd för SVT. Men runt mig hade jag en företagsledning som var modig, nytänkande, rolig, lojal. Vi minskade antalet anställda med en femtedel, stängde studios, renodlade kanalerna, förnyade programmen, byggde ut lokalnyheterna - och satsade ihärdigt på SVT Play. Efter de första två åren infann sig en harmoni, SVT fick nytt självförtroende.

2014: Det andra stora valet – att sluta som vd på SVT:

- Det kändes som om jag började förlora lite av förmågan till nytänkande: det var dags att lämna vd-rollen och därmed SVT. Efter 25 år. Jag blundade och hoppade. Och upptäckte att det finns andra urspännande branscher: styrelseledamot i Lindex, med utmaningen från e-handeln, styrelseledamot i

Eva Hamilton,
ordförande Film&TV-producenterna

Fortum: solpanelar, elbilar, kärnkrafts-stopp, klimatavtal, styrelseledamot i LKAB: svensk järnmalm: kärnan av svensk export så beroende av vilken politik som bedrivs i Kina. Och därtill flytta en stad... Dramaten. IVA. Nexiko. Jag fick ett nytt yrkesliv som bara några år tidigare hade förefallit helt otänkbart.

Hur mycket av journalist-yrket finns kvar hos dig, hur artar det sig i så fall?

- Jag identifierar mig fortfarande som journalist och ägnar mig åt en bred daglig nyhetskonsumtion. Men min fördragsamhet minskar: med flock-journalistik, med hårda dragningar och med bristen på komplexitet. Jag går alltmer sällan i försvar - inte ens när det är SVT som är avsändare.

Du har varit på SVT i många roller, i vilken har du trivts bäst?

- I den roll där jag just då befunnit mig. Det låter fånigt hurtigt. Men kanske är förklaringen att jag aldrig hann tröttna, att ett så stort och sammansatt företag som SVT alltid kunde erbjuda nya sorters erfarenheter.

Hur har din syn på public service ändrats sedan tiden som nyhetsreporter där tidigt 90-tal?

- Jag har fått större respekt för de kommersiella aktörerna. För deras uppsåt, för deras ansträngningar att (ofta) erbjuda kvalitet i en stenhård annons/prenumerationsfinansierad/ konkurrensutsatt marknad. Men jag har blivit än mer övertygad om att ett litet land som Sverige - i en medievärld dominerad av fyra megaföretag från den amerikanska västkusten- självt måste garantera produktion av svenska nyheter, svenskt drama, svenska barnprogram och tillgång till de mest folkkära sporterna och under-

hållningen. Och då är public service en ändamålsenlig konstruktion.

Det händer mycket inom rörlig bild idag. Vad gör dig mest orolig?

- Jag blir orolig över hur de svenska produktionsbolagen och mediehusen ska kunna upprätthålla en rik utgivning på svenska språket och med svenska upphovsmän. Enligt nya siffror från Mediavision står Youtube, Netflix och HBO (och snart kommer Amazon) för över 70 procent av svenskarernas online-tittande. Hur ska TV4/CMore, svenska Discovery och Viaplay klara sig? Var ska intäkterna komma ifrån? Youtube kommer inte att betala...

Just som TV-Nyheterna ska göra intervjun med Eva Hamilton dundrar affären mellan Tele2 och Com Hem ner i svensk media. Det väcker främst tre tankar hos Hamilton.

- Tanke nr 1: hur ska det gå för Telia? Tanke nr 2: Tele 2 har nu kontroll över hela värdekedjan. Ännu en spelare i kampen om sporträttigheter. Tanke nr 3: mindre konkurrens. Dyrare för kunden. Det finns inte så många fler aktörer i Norden som kan följa Tele2:s exempel. Men vi kommer att se denna trend globalt.

I maj förra året blev det klart att Hamilton skulle tacka ja till rollen som ordförande hos Film&TV-producenterna. I den rollen har hon sagt att där saknas samordnad näringspolitik inom tv och för produktionsbolag.

- TV och film/drama har hittills mest definierats som kulturpolitik, som en kostnad. Inte som den potentiella exportnäring och intäktskälla det faktiskt handlar om. Just nu finns ett fönster: en rad svenska framgångar har gjort svensk film och tv-serier intressanta i omvärlden. Men avsaknaden av statliga

produktionsincitament - som finns i nästan alla europeiska länder, samt i merparten av de amerikanska delstaterna - innebär att till och med svenska producenter tvingas att placera inspelningar i tex Vilnius (som dressas till Stockholm) eller till Irland (där produktionsrabatten är drygt 30 %). Sverige har också en internationellt svag rättighetslagstiftning som gör att privata finansiärer tvekar att satsa pengar i svensk film. Mer än en tredjedel av tittandet sker via ”gratis” piratsajter.

Det har pratats länge om arbetsvillkoren inom produktionsbolag. Ett spörsmål som åter blev aktuellt under hösten när #Me-too drabbade mediebranschen. Hur ser de egentligen ut?

- Alfahannar har stundtals fått oacceptabelt stort livsrum i kraft av deras vikt för framtida publikintäkter. Men jag tror, nej vet, att den typen av kränkningar inte längre kommer att kunna fortgå. Dels tack vare ökat medvetande och minskad tolerans som en följd av #metoo. Dels, helt krasst, för att svinaktiga beteenden som blir kända innebär en alltför stor ekonomisk risk.

I september förra året blev även klart att Hamilton skulle ta plats som hos den statstunga konsultbyrån JKL där bland annat även förre statsministern Göran Persson och tidigare försvarsminister Anders Björck har uppdrag.

- Min titel är senior advisor och jag hänger där någon dag i veckan. Håller föredrag för kunder, hjälper till att spåna framförallt när det gäller samhällsorienterade uppdrag.

Vad gör du när du inte jobbar?

- Just nu är jag i Kenya med min omfångsrika familj. Jag är farmor. Och som familjehem till en 13-åring från Syrien har min man och jag än en gång klivit in i rollen som tonårsföräldrar. För att få avskildhet sätter jag på mig hörlurar och röjsågar på landet.

Tre favoriter (film eller tv)?

- Vår tid är nu (Jarowski), Vänligen Lars Lerin (den nya, med förståndshandikappade, Nexiko), Citizen Schein (Jannike Åhlund, Maud Nycander, Kersti Grunditz Brennan).